

Julkisten asiakirjojen jaksotettu julkaiseminen valtioneuvoston verkkosivuilla

ASIAN VIREILLETULO

Oikeuskanslerinvirastoon saapui 24.5.2024 kantelu, jossa arvosteltiin valtioneuvoston kanslian menettelyä asiakirjapyyntöön vastaamisessa (OKV/1367/10/2024). Kantelijan puhelimitse esittämä asiakirjapyyntö koski valtioneuvoston omistajapolitiikkaa koskevaa periaatepäätöstä ([VNK/2024/47](#)). Mainittu periaatepäätös julkaistiin kantelun mukaan valtioneuvoston verkkosivuilla 23.5.2024 vasta klo 15, kun valtioneuvoston yleisistunnon samana päivänä tekemät muut päätökset julkaistiin noin klo 13:30. Valtioneuvoston periaatepäätökseen oli ennen sen julkaisemista lisätty teksti "ei julkisuuteen ennen 23.5.2024 klo 15.00". Kantelijan mukaan kyseessä oli julkisuusperiaatteen soveltamisen kannalta erittäin keskeinen päätös eikä viranomaisella ole julkisuuslaissa säädettyä harkintavaltaa siinä, milloin tehty päätös tulee julkiseksi.

Valtioneuvoston kanslialta saamieni tietojen perusteella totesin ratkaisussani, että kantelijan pyytämä asiakirja oli toimitettu hänelle hyvin nopeasti ja siten julkisuuslaissa säädetyn määräajan puitteissa. Asia ei näin ollen antanut aihetta laillisuusvalvonnallisiin toimenpiteisiin. Koska kantelua tutkittaessa kuitenkin havaittiin laajempaa tarkastelua vaativia seikkoja, päätin omasta aloitteestani selvittää valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston ja yleisemminkin valtioneuvoston toimintatapoja julkaista julkisia asiakirjoja erillään valtioneuvoston yleisistunnon päätösaineistosta ja tässä menettelyssä käytettävien järjestelmäkirjausten asianmukaisuutta sekä menettelyn oikeudellisia perusteita.

SELVITYS

Pyysin valtioneuvoston kanslian alivaltiosihteeriä hankkimaan tarpeellisen selvityksen valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosastolta sekä valtioneuvostoasiainyksiköstä ja antamaan lausuntonsa asiasta. Selvityksissä ja lausunnossa tuli kiinnittää erityisesti huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Julkisuuslaissa säädetty oikeusperusta ottaa yksi julkinen asiakirja erilleen muusta valtioneuvoston yleisistunnon päätösaineistosta ja julkaista se myöhemmin tilanteessa, jossa kyseinen asiakirja on teknisesti julkaistavissa ja muu valtioneuvoston yleisistunnon päätösaineisto julkaistaan hyväksymisen jälkeen (jaksotettu julkaiseminen);
- Mahdolliset kriteerit jaksotetulle julkaisemiselle ja valtioneuvoston käytänteet tältä osin;
- Julkisuuslaissa säädetty oikeusperusta valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston menettelylle viivästyttää kantelussa tarkoitetun julkisen asiakirjan julkaisemista; ja
- Oikeusperusta valtioneuvoston päätöksentekosovelluksen (PTS) nykyiselle järjestelmäkirjaukselle kantelussa tarkoitetussa asiassa ja mahdolliset vaihtoehdot kyseiselle muotoilulle.

Valtioneuvoston kanslia antoi lausuntonsa 1.10.2024 (VN/24126/2024).

RATKAISU

1. Säännökset

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki) 1 §:n 1 momentin mukaan viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei tässä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä.

Julkisuuslaissa säädettyjen tiedonsaantioikeuksien ja viranomaisten velvollisuuksien tarkoituksena on julkisuuslain 3 §:n (907/2019) mukaan toteuttaa avoimuutta viranomaisten toiminnassa sekä antaa yksilöille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä, muodostaa vapaasti mielipiteensä sekä vaikuttaa julkisen vallan käyttöön ja valvoa oikeuksiaan ja etujaan.

Julkisuuslain 6 §:ssä säädetään viranomaisen asiakirjan julkiseksi tulemisesta. Pykälän 1 momentin 8 kohdan perusteella päätös tulee julkiseksi, jollei asiakirjan julkisuudesta taikka

salassapidosta tai muusta tietojen saantia koskevasta rajoituksesta tässä tai muussa laissa säädetä, kun päätös on allekirjoitettu tai sitä vastaavalla tavalla varmennettu. Pykälän 2 momentin mukaan komiteanmietintö, selvitys tai muu vastaava yleiseen jakeluun tarkoitettu asiakirja tulee julkiseksi, kun se on viranomaisen hallussa jakelua varten. Jos asiassa annetaan toimituskirja tai muu asiakirja, viranomaisen on pykälän 3 momentin mukaan huolehdittava mahdollisuuksiensa mukaan tarvittaessa siitä, että asianosainen voi saada asiakirjan sisällöstä tiedon ennen sen julkiseksi tulemistä.

Julkisuuslain 9 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen. Pykälän 2 momentin mukaan tiedon antaminen asiakirjasta, joka 6 ja 7 §:n mukaan ei ole vielä julkinen, on viranomaisen harkinnassa. Harkinnassa on otettava huomioon, mitä 17 §:ssä säädetään.

Julkisuuslain 14 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen asiakirjan antamisesta päättää se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on, jollei 15 §:n 3 momentissa tai muualla laissa toisin säädetä. Pykälän 4 momentin mukaan asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Julkisuuslain 17 §:n 1 momentin mukaan viranomainen on kyseisen lain mukaisia päätöksiä tehdessään ja muutoinkin tehtäviään hoitaessaan velvollinen huolehtimaan siitä, että tietojen saamista viranomaisen toiminnasta ei lain 1 ja 3 § huomioon ottaen rajoiteta ilman asiallista ja laissa säädettyä perustetta eikä enempää kuin suojattavan edun vuoksi on tarpeellista ja että tiedon pyytäjiä kohdellaan tasapuolisesti.

Julkisuuslain 19 §:ssä säädetään viranomaisen tiedonantovelvollisuudesta keskeneneräisissä asioissa. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen on, jollei salassapitosäännöksistä muuta johdu, pidettävä saatavissa asiakirjoja, joista selviävät tiedot: 1) lainsäädännön uudistamista koskevan työn käynnistämisestä, sitä koskevasta toimeksiannosta, asetetusta määräajasta sekä valmistelusta vastaavasta henkilöstä sekä 2) valmisteilla olevista yleisesti merkittäviä kysymyksiä koskevista suunnitelmista, selvityksistä ja ratkaisuista. Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisen on pyydettäessä annettava suullisesti tai muulla sopivalla tavalla tietoja 1 momentissa mainittujen asioiden käsittelyvaiheesta, esillä olevista vaihtoehtoista ja niiden vaikutusten arvioinneista sekä asiaan liittyvistä yksilöiden ja yhteisöjen vaikutusmahdollisuuksista.

Viranomaisten velvollisuudesta tuottaa ja jakaa tietoa säädetään julkisuuslain 20 §:ssä. Pykälän 1 momentin mukaan viranomaisen on edistettävä toimintansa avoimuutta ja tässä tarkoituksessa tarvittaessa laadittava oppaita, tilastoja ja muita julkaisuja sekä tietoaaineistoja palveluistaan, ratkaisukäytännöstään sekä yhteiskuntaoloista ja niiden kehityksestä

toimialallaan. Laatimisvelvollisuuden tarvetta arvioitaessa on otettava huomioon, missä määrin viranomaisen toiminnasta on saatavissa tietoja asiakirjojen julkisuuden avulla tai yleisen tilastotuotannon perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan viranomaisen on tiedotettava toiminnastaan ja palveluistaan sekä yksilöiden ja yhteisöjen oikeuksista ja velvollisuuksista toimialaansa liittyvissä asioissa. Pykälän 3 momentin mukaan viranomaisten on huolehdittava siitä, että yleisön tiedonsaannin kannalta keskeiset asiakirjat tai niitä koskevat luettelot ovat tarpeen mukaan saatavissa kirjastoissa tai yleisissä tietoverkoissa taikka muilla yleisön helposti käytettävissä olevilla keinoilla.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta annetun asetuksen (1030/1999) 2a luku (380/2002) sisältää säännökset valtionhallinnon viestinnästä. Asetuksen 8 a §:n 1 momentin mukaan valtionhallinnon viranomaisten tiedotuksen, julkaisutoiminnan ja muun viestinnän tarkoituksena on toteuttaa avoimuutta sekä tuottaa ja jakaa tietoa, joka luo yksilöille ja yhteisöille edellytyksiä muodostaa mahdollisimman totuudenmukainen kuva viranomaisten toiminnasta, vaikuttaa hallintoviranomaisissa valmisteilla oleviin yleisesti merkittäviin asioihin sekä valvoa omia etujaan ja oikeuksiaan.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia. Hallintolain 7 § sisältää säännökset palveluperiaatteesta.

Valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 12 §:n (160/2015) mukaan valtioneuvoston kanslian toimialaan kuuluu muun muassa valtioneuvoston viestintä ja valtionhallinnon viestinnän yhteensovittaminen (3 kohta) ja valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteinen tietohallinto ja asiakirjahallinto sekä niihin liittyvä hyvän tiedonhallintatavan ja yhteentoimivuuden ohjaus, kehittäminen ja yhteensovittaminen (9 kohta).

2. Arviointi

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta. Viranomaisen tietojenantovelvollisuutta määrittävänä yleisenä lähtökohtana on perustuslain 22 §:n 1 momentin säännös, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja siten myös perustuslain 12 §:n 2 momenttiin perustuvan julkisuusperiaatteen toteutuminen. EU:n avoimesta datasta ja julkisen sektorin hallussa olevien tietojen uudelleenkäytöstä antama direktiivi ((EU) 2019/1024, jäljempänä avoimen datan direktiivi) velvoittaa jäsenvaltion julkisia viranomaisia ottamaan direktiivin tavoitteet ja sisällön huomioon kansallisen lainsäädännön tulkinnassa.

Julkisuuslaki konkretisoi asiakirjajulkisuutta perusoikeutena ja julkisuusperiaate on myös yksi hyvää hallintoa edistävästä periaatteista. Julkisuuslain esitöiden mukaan tietojensaantioikeuksien avulla edistetään viranomaistoiminnan avoimuutta. Viranomaistoiminnan avoimuus merkitsee, että viranomainen suorittaa tehtävänsä julkisesti: kaikilla on mahdollisuus saada tietoa viranomaisten toiminnasta yleensä ja erityisesti niistä asioista, joita viranomaiset kulloinkin käsittelevät. ([HE 30/1998 vp](#), s. 45)

Julkisuusperiaatteen keskeisin toteutumismuoto on asiakirjajulkisuus eli oikeus saada tietoja asiakirjoista ja muista tallenteista, jotka ovat viranomaisen hallussa. Jollei salassapitosäännöksistä muuta johdu, esimerkiksi ministeriöiden päätökset tulevat julkisiksi, kun ne on allekirjoitettu tai vastaavalla tavalla varmennettu. Julkisuusperiaatteen toteuttamistapoihin kuuluu myös viranomaisten oma-aloitteinen tiedottaminen. Viranomaisilla, kuten eri ministeriöillä, on siten velvollisuus edistää toimintansa avoimuutta sekä tuottaa ja jakaa tietoa. Viestinnällä, joka jo itsessään on katsottavissa hallintolain 7 §:ssä tarkoitetuksi viranomaispalveluksi, turvataan eri kohderyhmien mahdollisuus muodostaa mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva kulloinkin kyseessä olevasta aiheesta ([OKV/949/10/2021](#)). Riittävän julkisuuden takaaminen on edellytys yksilöiden mahdollisuudelle vaikuttaa ja osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan. Julkisuus on myös vallankäytön ja viranomaistoiminnan kritiikin ja valvonnan edellytys. ([HE 309/1993 vp](#), s. 58)

Julkisuuslain 20 §:ssä korostetaan viranomaisten velvollisuutta edistää tiedon saamista toiminnastaan julkaisu- ja tiedotustoiminnan avulla sekä käyttämällä sellaisia tiedonjakelukanavia, joiden avulla kansalaiset voivat helposti saada tietoja. Viranomaisten on julkisuuslain 20 §:n 3 momentin mukaan huolehdittava siitä, että yleisön tiedonsaannin kannalta keskeiset asiakirjat tai niitä koskevat luettelot ovat tarpeen mukaan saatavissa esimerkiksi yleisissä tietoverkoissa. ([HE 30/1998 vp](#), s. 81-82) Julkisuuslain säännöksiä julkisuusperiaatteesta ja viranomaisen velvollisuudesta tuottaa ja jakaa tietoa on oikeudellisesti perusteltua tulkita myös avoimen datan ja tiedon periaatteiden mukaisesti ([OKV/461/70/2020](#)). Tiedon julkaisemisen periaatteita ohjaa osaltaan myös valtionhallinnon viestintäsuositus ([Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2023:11](#)). Viestintäsuosituksen mukaan julkisen tiedon pitää olla mahdollisimman hyvin saatavilla ja hyödynnettävissä. Keskeiset julkiset asiakirjat pyritään tarjoamaan verkkosivuilla. (kohta 5.2.1)

Valtioneuvoston kanslialta saamani lausunnon mukaan valtioneuvoston yleisistunnon asiakirja-aineiston julkaisu on aloitettu kesäkuussa 2007 toimittajille suunnatusta mediapalvelusta. Julkaisu on lokakuussa 2015 laajentunut julkaisuun avoimessa verkossa valtioneuvoston verkkosivuilla. Valtioneuvoston yleisistunnon asiakirjojen osalta lähtökohtana ja käytäntönä on, että kaikki yleisistunnossa käsiteltävät julkiset asiakirjat julkaistaan valtioneuvoston verkkosivuilla istunnon jälkeen. Tähän on kuitenkin eräitä poikkeuksia. Niin sanottuja suojattavia

henkilötietoja sisältäviä julkisia asiakirjoja, kuten virkanimityksiin liittyviä nimitysmuistioita, ei julkaista, vaan ne ovat saatavissa viranomaiselta pyydettäessä.

Verkkosivuilla julkaisemista saatetaan valtioneuvoston kanslian mukaan viivästyttää myös silloin, jos se harkitaan tapauskohtaisesti tarkoituksenmukaiseksi. Näin on toimittu esimerkiksi valtion omistajaohjausta koskevien periaatepäätösten kohdalla, kun asiasta on haluttu tiedottaa muutoin ennen asiakirjojen julkaisemista yleisön saataville. Lausunnossa huomautetaan, että asiakirjojen julkaisu verkkosivuilla ei myöskään tapahdu automaattisesti, kun asia on hyväksytty valtioneuvoston yleisistunnossa, vaan julkaisuun sisältyy manuaalisia työvaiheita. Nämä työvaiheet ja asiaan mahdollisesti muutoin liittyvät selvittelytarpeet voivat yksittäisessä tapauksessa viivästyttää asiakirjan julkaisemista. Julkaisutilanteeseen saattaa liittyä myös teknisluonteisia ongelmia, jotka voivat osaltaan viivästyttää julkaisua.

Valtioneuvoston kanslia katsoo, että asiakirjan julkiseksi tuleminen ja asiakirjan julkaiseminen verkkosivuilla ovat kaksi erillistä asiaa. Julkisuuslain 6 § määrittelee tarkat tunnusmerkit (esimerkiksi asiakirjan allekirjoittaminen) sille ajankohdalle, josta lukien asiakirja tulee julkisuusperiaatteen piiriin. Tätä ajankohtaa ennen asiakirja on niin sanotun harkinnanvaraisen julkisuuden piirissä, jolloin tiedon antaminen asiakirjasta on viranomaisen harkinnassa. Julkisuuslaissa säädetään toisaalta myös viranomaisten velvollisuudesta tuottaa ja jakaa tietoa valmistelussa olevista ja jo ratkaistuista asioista (19 ja 20 §). Toisin kuin julkiseksi tulemista koskevassa sääntelyssä, niissä ei kuitenkaan yksittäisten asiakirjojen osalta määritellä tarkasti sitä, millä ajanhetkellä viranomaisen on julkaistava tietty asiakirja verkkopalvelussa yleisön saataville.

Valtioneuvoston kanslia painottaakin lausunnossaan, että valtioneuvoston yleisistunnon asiakirjojen julkaisemisen ajankohdan viivyttämisellä ei oteta kantaa niiden julkisuuslain mukaiseen julkisuuteen. Julkaisuajankohdasta päättäminen ei suoraan perustu julkisuuslain tai muun lain säännöksiin, vaan tarkoituksenmukaisuusharkintaan. Viivästettyä julkaisua käytetään tapauskohtaisesti esimerkiksi sellaisissa tilanteissa, kun päätöksestä on tarpeen tiedottaa tiettyjä tahoja tai asiasta halutaan pitää tiedotustilaisuus ennen asiakirjojen saattamista yleisesti saataville. Valtioneuvoston kanslia katsoo, että käytetty menettely ei merkittävästi viivästytä tiedon saamista julkisesta asiakirjasta, koska kyse on tyypillisesti vain muutamien tuntien viiveestä asiakirjan julkaisemisessa.

Totean valtioneuvoston kanslian näkemyksen siitä, että julkisuuslakiin ei sisälly nimenomaista säännöstä yksittäisen asiakirjan julkaisemisen ajoituksesta. Julkisuuslaki ei siten edellytä yksittäisten asiakirjojen julkaisemista välittömästi niiden julkiseksi tulemisen jälkeen. Julkisuuslain 6 §:n 2 momentista johtuvana reunaehtona on lisäksi, että selvitys tai muu vastaava yleiseen jakeluun tarkoitettu asiakirja on viranomaisen hallussa jakelua varten. Yksittäisen asiakirjan verkkosivuilla julkaisun ajankohdasta päättäminen ja julkaisemisen

mahdollinen viivästyttäminen voi siten perustua viranomaisen harkintaan, mutta harkintavallan käytön on tapahduttava julkisuuslain 17 ja 20 §:ssä säädetyn rajoissa. Viranomaisen on toisin sanoen otettava huomioon laaja tiedonsaantioikeus perusoikeutena ja pidättäydyttävä julkisuuden perusteettomista ja suhteettomista rajoituksista. Lisäksi tiedon pyytäjiä tulee kohdella yhdenvertaisesti ja hallintolain 6 §:ssä säädetyn tasavertaisen kohtelun periaatteen mukaisesti.

Periaatepäätökset ovat valtioneuvoston antamia ohjeita ja suuntaviivoja, joilla ohjataan asioiden valmistelusta vastaavia viranomaisia. Totean, että valtioneuvoston kanslia on esillä olleessa asiassa (valtioneuvoston omistajapolitiikkaa koskeva periaatepäätös) käyttänyt harkintavaltaansa julkaisusta päättämisessä, mutta toteuttanut julkisuusperiaatetta kuitenkin varsin laajasti julkaisemalla asiakirjan valtioneuvoston verkkosivuilla lyhyellä viiveellä päätöksen tekemisestä ja asiakirjan julkiseksi tulemisesta. Vaikka julkisuuslaki ei edellytä sitä, että kaikki verkkosivuilla julkaistavaksi aiotut julkiset asiakirjat julkaistaisiin samalla aikajänteellä, tämän tulisi näkemykseni mukaan kuitenkin olla pääsääntöinen menettelytapa. Saamani lausunnon perusteella mahdollisuutta viivästettyyn julkaisuun onkin käytetty varsin harvoin, mitä pidän perusteltuna menettelynä jatkossakin¹.

Ottaen huomioon perustuslakiin perustuva julkisuusperiaate ja se, että avoimuuden toteuttaminen ja tiedotusvelvollisuus kuuluu viranomaisen julkisuuslain ja avoimen datan direktiivin mukaisiin velvollisuuksiin, asiakirjan julkaisemisen tulee poikkeustapauksissakin tapahtua kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun asiakirja on tullut julkiseksi. Totean, että kohtuulliseksi katsottava aika määräytyy tapauskohtaisesti. Yleisesti, kohtuullisuutta arvioitaessa olisi perusteltua ottaa huomioon esimerkiksi asiakirjan yhteiskunnallinen merkitys ja tilanteet, joissa asiakirja tulee sisältönsä puolesta saattaa asianosaisen tietoon ennen verkkosivuilla julkaisemista.

Siltä osin kuin kyse on valtioneuvoston päätöksentekosovelluksen (PTS) nykyisen järjestelmäkirjauksen oikeusperustasta, valtioneuvoston kanslia toteaa, että järjestelmän valikossa lukee ”Julkaistaan vasta annetun ajankohdan jälkeen”. Sen sijaan verkkosivuilla näkyvä teksti on ollut muodossa ”Päätös on julkinen ... alkaen.”. Valtioneuvoston kanslian mukaan kyseinen teksti on julkisuuslain sääntely huomioon ottaen ollut virheellinen, koska kyse ei ole julkisuuslaissa tarkoitetusta asiakirjan julkiseksi tulemisen ajankohdasta, vaan verkkosivuilla julkaisemisen ajankohdasta.

¹ Valtioneuvoston uuden päätöksentekosovelluksen (PTS) käytön ajalta (marraskuu 2023 – syyskuu 2024) viivästettyä julkaisua on käytetty kahdessa valtioneuvoston yleisistunnossa käsitellyssä asiassa, joista toinen on ollut valtioneuvoston kanslian esittelemä asia (omistajapolitiittinen periaatepäätös) ja toinen puolustusministeriön esittelemä asia (vientiluvan myöntäminen Patria Land Oy:lle). Aikaisemman päätöksentekojärjestelmän (PTJ) käyttöajalta (1995–2023) ei enää ole saatavilla tarkkoja lukumääriä tietoja viivästetyn julkaisemisen käyttämisestä.

Saamani lausunnon perusteella valtioneuvoston kanslia on ryhtynyt välittömästi toimenpiteisiin kyseisen tekstin sanamuodon korjaamiseksi, kun virhe on tullut ilmi. Teksti on nyt muutettu muotoon ”Päätös julkaistaan pvm klo alkaen.”. Vastaava korjaus on tarkoitus tehdä myös päätöksentekosovelluksessa muodostuvan esittelylistan kansilehdelle esityskohdan alle tulostuvan tekstin osalta. Pidän näitä korjaavia toimenpiteitä myönteisinä. Näin pystytään varmistamaan se, että asiakirjojen julkaisemisissa poikkeustapauksissa käytettävät aikarajoitusmerkinnät ovat yhdenmukaiset julkisuuslain sisällön kanssa.

3. Johtopäätökset

Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja julkisen vallan on turvattava julkisuusperiaatteen toteutuminen.

Viranomaisella on harkintavaltaa julkisen asiakirjan julkaisuajankohdan osalta. Harkintavaltaa käytettäessä on kuitenkin huomioitava mahdollisimman laaja avoimuuden ja tiedonsaantioikeuden toteutuminen ja kohdeltava tiedon pyytäjiä tasapuolisesti. Viranomaisten tulee toteuttaa avoimen datan ja tiedon periaatteita osana julkisuuslain mukaista velvollisuuttaan tuottaa ja jakaa tietoa.

Asiakirjan julkaisemisen tulee yksittäisissä poikkeustapauksissakin tapahtua kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun asiakirja on tullut julkiseksi, eikä valtioneuvoston päätöksentekosovelluksessa tule käyttää julkisuuslain näkökulmasta harhaanjohtavia järjestelmäkirjauksia.

Valtioneuvoston kanslia on esillä olleessa asiassa käyttänyt harkintavaltaansa julkaisuajankohdasta päättäessään, mutta toteuttanut julkisuusperiaatetta kuitenkin varsin laajasti julkaisemalla asiakirjan valtioneuvoston verkkosivuilla lyhyellä viiveellä päätöksen tekemisestä ja asiakirjan julkiseksi tulemisesta. Valtioneuvoston kanslia on myös ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin valtioneuvoston päätöksentekosovelluksen järjestelmäkirjausten muuttamiseksi. Asia ei siten anna aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että toimitan päätökseni valtioneuvoston kanslialle.

Toimitan päätökseni lisäksi edellä kohdassa ”asian vireilletulo” mainitulle kantelijalle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Oikeuskansleri

Tuomas Pöysti

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Heli Honkapää